

Sygn. akt I A Ca 906/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Beata Wojtasiak
Sędziowie	:	SA Elżbieta Borowska SO del. Bogusław Suter (spr.)
Protokolant	:	Iwona Aldona Zakrzewska

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2014 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **S.A. we W.**

przeciwko **M. C. i R. C. (1)**

o zapłatę

na skutek apelacji **powoda**

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 4 października 2013 r. sygn. akt I C 423/13

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od powoda na rzecz pozwanych 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.**

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna we W. wnosila o zasądzenie od pozwanych M. i R. C. (1) kwoty 412.444 złote z ustawowymi odsetkami: od kwoty 12.618,92 złotych od dnia 17 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty, od kwoty 12.618,92 złotych od dnia 16 maja 2012 roku do dnia zapłaty, od kwoty 12.642,20 złotych od dnia 16 czerwca 2012 roku do dnia zapłaty, od kwoty 12.643,70 złotych od dnia 17 lipca 2012 roku do dnia zapłaty, od kwoty 354.023,56 złotych od dnia 2 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty, od kwoty 7.896,70 złotych od dnia 19 kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem pozwanym prawa powoływania się w zakresie tych kwot na ograniczenie odpowiedzialności wynikające z ustanowionej przez nich hipoteki łącznej kaucyjnej na kwotę 510.000 złotych na nieruchomościach, dla których Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgę wieczyste numer (...). Domagał się też zasądzenia od pozwanych kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazywał, że pozwani ustanowili na nieruchomościach, dla których Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgi wieczyste numer (...) hipotekę łączną kaucyjną do kwoty 510.000 złotych na zabezpieczenie wierzytelności mogących powstać z umowy pożyczki nr (...) zawartej przez powoda i spółkę jawną (...). Spółka ta nie wywiązała się z obowiązku zwrotu pożyczki w ustalonym umową nr (...) harmonogramie, wobec czego umowa została rozwiązana, a kwota pożyczki postawiona w stan natychmiastowej wymagalności. W konsekwencji powód dochodzi zapłaty sumy wymagalnych i niespłaconych rat pożyczki oraz skapitalizowanych odsetek z tytułu nieterminowych płatności rat w okresie trwania umowy, wraz z odsetkami za opóźnienie w ich płatności.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 22 kwietnia 2013 roku Sąd Okręgowy w Olsztynie uwzględnił powództwo w całości.

W sprzeciwie od tego nakazu zapłaty pozwani podnosili, że żądana przez powoda kwota nie odpowiada wysokości zobowiązań spółki jawnej (...) względem powoda, nie otrzymali oni harmonogramu spłaty, na który powołuje się powód, zaś z ich wyliczeń wynika, że należność główna wynosi 404.503,62 złotych. Ponadto wskazywali, że stawiając pożyczkę w stan natychmiastowej wymagalności powód oświadczył, że przejmuje na własność przedmioty zastawu rejestrowego ustanowione na zabezpieczenie umowy pożyczki, a wierzytelności z tytułu umowy, jakie zgłosił w postępowaniu upadłościowym spółki jawnej (...) nie zostały uznane w kwocie 50.523,74 złotych, co poddaje w wątpliwość wysokość kwoty żądanej pozwem.

Wyrokiem z dnia 4 października 2013 roku Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił powództwo.

Sąd Okręgowy ustalił, że na podstawie umowy pożyczki nr (...) powód udzielił spółce jawnej (...) pożyczki na zakup ładowarki kołowej (...), numer fabryczny (...) o wartości ofertowej 1.083.519,36 złotych brutto (888.130,62 złotych netto). Pożyczka miała zostać spłacona w 60 ratach miesięcznych, na które składał się zwrot kapitału z oprocentowaniem, ustalonym w oparciu o zmienną stopę procentową uzależnioną od stopy WIBOR dla depozytów jednomiesięcznych. W umowie w brzmieniu zmodyfikowanym aneksem z dnia 22 października 2009 roku strony ustaliły, że w przypadku zmiany stopy WIBOR w trakcie umowy powód będzie miał prawo do proporcjonalnej zmiany wysokości rat. Spłata pożyczki miała odbywać się przelewem na rachunek bankowy powoda: oprocentowanie na podstawie faktury VAT, a kwota główna na podstawie noty, przy czym w umowie pożyczkobiorca upoważnił pożyczkodawcę do wystawiania faktur i not bez swojego podpisu. Według umowy opóźnienie w płatności którejkolwiek z rat upoważniało powoda do postawienia pożyczki w całości lub w części w stan natychmiastowej wymagalności - w terminie określonym w pisemnym wezwaniu.

Sąd I instancji ustalił też, że celem zabezpieczenia wierzytelności z umowy pożyczki nr (...) pozwani M. i R. C. (2) ustanowili hipotekę kaucyjną łączną do kwoty 510.000 złotych na nieruchomościach położonych w B., gmina D. o numerach (...) dla których Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgi wieczyste odpowiednio o numerze (...) oraz o numerze (...). Spłata pożyczki była również zabezpieczona zastawem rejestrowym na ładowarce kołowej (...), numer fabryczny (...).

Z dalszych ustaleń Sądu Okręgowego wynikało, że spółka jawna (...) zalegała z płatnością i pismem z dnia 24 maja 2012 roku powód wezwał ją do zapłaty zaległych rat z tytułu m.in. pożyczki nr (...), a w dacie wezwania opóźnienie dotyczyło dwóch rat w kwocie po 12.618,92 złotych każda, z terminem płatności na dzień 15 kwietnia 2012 roku i na dzień 15 maja 2012 roku. Pismem z dnia 17 lipca 2012 roku powód powołując się na warunki umowy rozwiązał ją i postawił pożyczkę w stan natychmiastowej wymagalności z dniem 17 lipca 2012 roku, wzywając do spłaty pozostałej części pożyczki wraz z zaległościami w łącznej kwocie 404.547,30 złotych w terminie 7 dni. Jednocześnie poinformował, że przejmuje na własność przedmioty zastawu rejestrowego ustanowione na zabezpieczenie tej umowy, zaś ostateczne rozliczenie umowy nastąpi po sprzedaży przedmiotu zastawu.

Nadto Sąd Okręgowy ustalił, że na dzień rozwiązania umowy spółka jawna (...) zalegała z płatnością czterech rat pożyczki: na kwotę 12.618,92 złotych z terminem płatności do dnia 15 kwietnia 2012 roku, na kwotę 12.618,92 złotych z terminem płatności do dnia 15 maja 2012 roku, na kwotę 12.642,20 złotych z terminem płatności do dnia 15 czerwca

2012 roku, na kwotę 12.643,70 złotych z terminem płatności do dnia 15 lipca 2012 roku, tj. na łączną kwotę 50.523,74 złotych. Pozostała niespłacona część pożyczki stanowiła kwotę 354.023,56 złotych, zaś zaległe odsetki za opóźnienia w płatności wcześniejszych rat (płatnych przed kwietniem 2012 roku) stanowiły kwotę 7.896,70 złotych.

W rozważaniach prawnych Sąd I instancji zaznaczył, że pozwani - nie przecząc swojej odpowiedzialności wynikającej z ustanowienia hipoteki na zabezpieczenie spornych wierzytelności z umowy pożyczki - kwestionowali wysokość poszczególnych rat pożyczki, powołując się na niedoręczenie im harmonogramu zmienionych spłat, wskazywali też, że część wierzytelności nie została uznana przez syndyka masy upadłości spółki jawnej (...) oraz podnosili fakt zaspokojenia się powoda wskutek przejęcia na własność przedmiotu zastawu rejestrowego zabezpieczającego spłatę pożyczki, a nadto wskazywali na subsydiarny charakter ich odpowiedzialności jako (...) spółki jawnej (...).

Odnosząc się do tej ostatniej kwestii Sąd Okręgowy wskazał, że powód nie dochodził zapłaty od pozwanych jako (...) spółki jawnej (...), a ich odpowiedzialność wywodził z tytułu ustanowienia hipoteki na zabezpieczenie spornej wierzytelności na ich nieruchomościach. Tej okoliczności pozwani nie przeczyli. W konsekwencji podstawę ich odpowiedzialności stanowił art. 65 § 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, a nie przepisy kodeksu spółek handlowych.

Przechodząc do kwestii wysokości rat, w jakich spłacana miała być pożyczka Sąd I instancji zaznaczył, że w żadnym postanowieniu umowy pożyczki nie przewidziano obowiązku doręczania pozwanym, jako dłużnikom rzeczowym, harmonogramu spłaty pożyczki. Umowa pożyczki nie przewidywała takiego obowiązku również względem spółki jawnej (...). Umowa ta upoważniała natomiast powoda do zmiany oprocentowania pożyczki (w przypadku zmiany stopy WIBOR dla depozytów jednomiesięcznych) i wskazywała, że płatność tego oprocentowania ma następować na podstawie faktur VAT, które powód mógł wystawić bez podpisów odbiorcy. Pozwani nie przeczyli, że odpowiednie faktury ze zmienioną wysokością oprocentowania (wynikającą ze zmiany stopy WIBOR) zostały wystawione i opiewały na kwoty wskazywane w pozwie. W ocenie Sądu I instancji nie można przyjąć, aby niedoręczenie pozwanym harmonogramu spłaty po zmianie tego oprocentowania miało jakikolwiek wpływ na zakres odpowiedzialności spółki jawnej (...) lub ich samych jako dłużników rzeczowych, bowiem naliczenie takiego oprocentowania znajdowało uzasadnienie w zapisach umowy, a jego płatność miała nastąpić na zasadach określonych w wystawionych fakturach.

Wobec tego, że rozliczenie pożyczki wynikające z noty obrazującej stan rozliczeń na dzień 4 lutego 2013 roku nie było kwestionowane w pozostałym zakresie, a wysokość i terminy płatności rat należnych w okresie od kwietnia do lipca 2012 roku wynikały z dołączonych i niezaprzeczonych faktur, Sąd Okręgowy stwierdził, że zaległość spółki jawnej (...) na datę rozwiązania umowy w lipcu 2012 roku wynosiła 50.523,74 złotych z faktur, a nadto 354.023,56 złotych z tytułu pozostałej niespłaconej części pożyczki. Rozliczenie wskazuje również, że zaległe i skapitalizowane odsetki za opóźnienia w płatności rat należnych za okres przed kwietniem 2012 roku stanowiły 7.896,70 złotych. Ostatecznie Sąd I instancji uznał, że zadłużenie spółki jawnej (...) na dzień rozwiązania umowy pożyczki wynosiło łącznie 412.444 złote i zaznaczył, że nie przeczy temu zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym tej spółki. Z treści tego zgłoszenia wynika bowiem, że zgłaszana wierzytelność z tytułu pożyczki nr (...) dotyczy rat zaległych na datę rozwiązania umowy oraz części odsetek. Niezależnie od tego zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym wobec spółki mogło nastąpić w części i nie pozbawiało wierzyciela prawa do żądania zaspokojenia pozostałej części, czy nawet całości wierzytelności przez dłużników rzeczowych.

Sąd Okręgowy podkreślił jednak, że pismem z dnia 17 lipca 2012 roku powód nie tylko rozwiązał umowę, ale powołując się na postanowienia umowy zastawu rejestrowego dokonał przejęcia na własność przedmiotu zastawu rejestrowego ustanowionego na zabezpieczenie spłaty pożyczki, a przedmiotem tego zastawu była ładowarka kołowa (...). Żadna ze stron nie kwestionowała przy tym uprawnienia powoda do zaspokojenia wierzytelności z tytułu pożyczki właśnie poprzez przejęcie na własność przedmiotu zastawu. W konsekwencji Sąd I instancji uznał, że wartość przejętego przez powoda przedmiotu zastawu pomniejszyła zadłużenie z tytułu pożyczki nr (...). W ocenie Sądu bez znaczenia jest przy tym podnoszona przez powoda okoliczność, że nie doszło jeszcze do sprzedaży przedmiotu zastawu. Odwołując się do art. 22 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 1996 roku o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz. U. z 2009 roku, Nr 67, poz. 569 ze zm.) Sąd I instancji wskazał, że skoro przejęcie na własność

przedmiotu zastawu nastąpiło z dniem złożenia oświadczenia o przejęciu, tj. z dniem 17 lipca 2012 roku, to z tym samym dniem doszło do zaspokojenia wierzytelności powoda z tytułu pożyczki zabezpieczonej zastawem - do wartości przedmiotu zastawu ustalonej na podstawie średniej ceny z dnia przejęcia. Sąd Okręgowy podkreślił przy tym, że art. 23 ust. 2 ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, regulujący sposób ustalania wartości przedmiotu zastawu w przypadku zaspokojenia się wierzyciela w drodze przejęcia na własność, ma charakter bezwzględnie obowiązujący i nie może być modyfikowany umową stron. W związku z tym ewentualne zastrzeżenie w umowie zastawu, że rozliczenie wierzytelności nastąpi dopiero po sprzedaży przejętego już przedmiotu zastawu i na podstawie innej wartości niż wartość ustalona zgodnie z tym przepisem, byłoby bezwzględnie nieważne. Jest to usprawiedliwione koniecznością ochrony interesów dłużnika, który np. w przypadku zwlekania wierzyciela ze sprzedażą przejętego przedmiotu zastawu, do daty tej sprzedaży pozostawałby dłużnikiem bez możliwości ustalenia zakresu swojego długu. Ostatecznie Sąd I instancji wskazał, że skoro powód zdecydował się na zaspokojenie swojej wierzytelności w drodze przejęcia na własność przedmiotu zastawu, to nie może skutecznie zasłaniać się okolicznością, że nie został on jeszcze przez niego sprzedany.

Zdaniem Sądu powód, zgodnie z ogólną zasadą z art. 6 k.c., winien był wykazać wysokość wierzytelności po jej zaspokojeniu w drodze przejęcia na własność przedmiotu zastawu, względnie to, że wartość przedmiotu zastawu - ustalona zgodnie z art. 23 ust. 2 ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów - nie wystarczyła na zaspokojenie jego wierzytelności w całości lub w części. Skoro bowiem pozwani powołując się na tę okoliczność w sprzeciwie kwestionowali powództwo w całości, to na powodzie spoczywał ciężar dowodu istnienia wierzytelności w wysokości ujętej w pozwie, mimo dokonanego przejęcia.

Sąd I instancji zaznaczył, że nie ma podstaw do przyjęcia, iż będąca przedmiotem zastawu ładowarka kołowa (...) nie występuje w obrocie towarowym. Tym samym wartość ustalona według średniej ceny z dnia przejęcia powinna być zaliczona na poczet wierzytelności z umowy pożyczki nr (...), skutkując wygaśnięciem zobowiązania w całości lub w części, a w przypadku gdyby wartość przedmiotu zastawu była wyższa niż zabezpieczona wierzytelność, rodząc obowiązek zwrotu nadwyżki dłużnikowi.

Sąd Okręgowy podkreślił, że żadna ze stron nie zgłosiła wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego celem ustalenia wartości przejętej przez powoda ładowarki. Sąd ten uznał jednak, że na podstawie przedstawionych przez strony dokumentów można przyjąć, iż wartość ładowarki jest co najmniej równa wierzytelności z pozwu. W tym zakresie wskazał na dwie okoliczności: 1) bezspornie w dacie udzielania pożyczki wartość ofertowa ładowarki wskazywana przez strony umowy wynosiła 1.083.519,36 złotych brutto (888.130,62 złotych netto), 2) dokonując zgłoszenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym m.in. z tytułu umowy pożyczki nr (...) powód wskazał, że kwota uzyskana ze sprzedaży przedmiotów zabezpieczenia prawdopodobnie zaspokoiłaby jego wierzytelność. Zdaniem Sądu I instancji po niespełna czterech latach od zakupu ładowarki jej wartość rynkowa uległa pewnej obniżce (choćby wskutek upływu czasu i ewentualnego użytkowania), ale jednocześnie uznał, że mało prawdopodobne jest, by skala tej obniżki przekroczyła 50%, zatem mało prawdopodobne jest, że aktualnie ładowarka ta jest warta mniej niż około 540.000 złotych brutto (444.000 złotych netto). Nawet jednak przy przyjęciu, że aktualna wartość ładowarki może kształtować się na poziomie wskazanej połowy jej wartości ofertowej z daty zawarcia umowy, to i tak wartość ta przekracza wierzytelność dochodzoną pozwem w kwocie 412.444 złotych. Skoro nadto sam powód wskazuje w sporządzanych przez siebie dokumentach, że cena uzyskana ze sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia może zaspokoić jego wierzytelność, to - przy braku dalszej inicjatywy dowodowej stron - w ocenie Sądu można przyjąć za udowodnione w stopniu dostatecznym - na podstawie domniemań płynących ze wskazanych już dowodów - że wartość przejętej ładowarki zaspokoiła całą wierzytelność z umowy pożyczki nr (...) pozostałą do spłacenia po jej rozwiązaniu. W ocenie Sądu I instancji trudno zatem uznać za udowodnione istnienie wierzytelności w wysokości objętej pozwem, która w żaden sposób nie uwzględnia okoliczności zaspokojenia się powoda w trybie przejęcia na własność przedmiotu zastawu rejestrowego.

Powyższy wyrok w części oddalającej powództwo o zapłatę kwoty 192.444 złote zaskarżył apelacją powód, zarzucając:

1) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 6 k.c. oraz przepisów postępowania, tj. art. 232 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że na stronie powodowej spoczywał ciężar udowodnienia, iż wierzytelność objęta powództwem istnieje pomimo złożenia oświadczenia o przejęciu na własność przedmiotu zastawu, podczas gdy to pozwani winni udowodnić, że wskutek tego oświadczenia wierzytelność strony powodowej została zaspokojona,

2) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie błędnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i przyjęcie, że wartość rynkowa przedmiotu zastawu rejestrowego przewyższa wysokość roszczenia objętego powództwem, podczas gdy ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego nie pozwala na przyjęcie, iż wartość rynkowa przedmiotu zastawu przewyższa zobowiązanie pozwanych,

3) błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że wartość rynkowa przedmiotu zastawu równa się co najmniej kwocie objętej powództwem, podczas gdy wartość ta jest niższa od wierzytelności strony powodowej, a zatem wierzytelność ta została zaspokojona jedynie w części.

Domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanych solidarnie na jego rzecz kwoty 192.444 złote z ustawowymi odsetkami od dnia 2 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według, norm przepisanych, z zastrzeżeniem pozwanym prawa powoływania się w zakresie tych należności na ograniczenie odpowiedzialności wynikające z ustanowionej przez nich hipoteki łącznej kaucyjnej na kwotę 510.000 złotych na nieruchomościach, dla których Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgi wieczyste numer (...) oraz zasądzenia od pozwanych solidarnie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Nadto domagał się przeprowadzenia dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach postępowania upadłościowego spółki jawnej (...), toczącego się przed Sądem Rejonowym w Olsztynie, pod sygn. akt V GUp 16/12, tj.: wniosku strony powodowej o wyłączenie z masy upadłości z dnia 21 grudnia 2012 roku, operatu szacunkowego nr 1/ (...) sporządzonego na zlecenie tymczasowego nadzorca sądowego M. G., postanowienia Sędziego - komisarza z dnia 28 czerwca 2013 roku o wyłączeniu z masy upadłości ładowarki kołowej (...), postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 8 października 2013 roku o oddaleniu zażalenia upadłego na w/w postanowienie - na okoliczność wartości rynkowej przedmiotu zastawu rejestrowego ustanowionego na zabezpieczenie roszczeń strony powodowej wynikających z umowy pożyczki nr (...) oraz na okoliczność prawomocnego rozstrzygnięcia o wyłączeniu z masy upadłości tego przedmiotu i nakazaniu wydania go stronie powodowej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego w zasadniczej części są prawidłowe i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne, za wyjątkiem ustaleń dotyczących aktualnej wartości ładowarki kołowej (...), nr fabryczny (...) stanowiącej przedmiot zastawu rejestrowego ustanowionego na zabezpieczenie wierzytelności powoda z tytułu umowy pożyczki nr (...) zawartej ze spółką jawną (...) – o czym jednak poniżej. Żadnych zastrzeżeń Sądu Apelacyjnego nie budzi zaś dokonana przez Sąd Okręgowy ocena prawna roszczenia powoda.

Przede wszystkim Sąd I instancji trafnie uznał, że to nie na pozwanych, ale na powodzie spoczywał obowiązek wykazania wysokości wierzytelności z tytułu umowy pożyczki nr (...) po jej zaspokojeniu w drodze przejęcia przez powoda na własność przedmiotu zastawu rejestrowego w postaci ładowarki kołowej (...), ustanowionego na zabezpieczenie spłaty tej pożyczki. Odmiennego wniosku nie uzasadnia to, iż powód wykazał wysokość zadłużenia spółki jawnej (...) z tytułu umowy pożyczki nr (...) na dzień jej rozwiązania, zaś pozwani twierdzili, iż z tytułu umowy pożyczki nr (...) powodowi przysługuje wierzytelność w niższej kwocie z racji jej zaspokojenia w drodze przejęcia przez niego na własność przedmiotu zastawu rejestrowego w postaci ładowarki kołowej (...), ustanowionego na zabezpieczenie spłaty tej pożyczki. Przejęcie przez powoda na własność przedmiotu zastawu rejestrowego w postaci ładowarki kołowej (...) jeżeli nie w całości, to przynajmniej w części zaspokoiło wierzytelność powoda z tytułu umowy pożyczki nr (...). Powód z pewnością nie może dochodzić wierzytelności z tytułu umowy pożyczki nr (...) w wysokości

na dzień rozwiązania tej umowy. Skoro wierzytelność powoda z tytułu umowy pożyczki nr (...) nie została zaspokojona na skutek działań pozwanych, ale w drodze przejęcia przez powoda na własność przedmiotu zastawu rejestrowego w postaci ładowarki kołowej (...), to nie pozwani, ale powód winien był wykazać, w jakiej części jego wierzytelność z tytułu umowy pożyczki nr (...) została zaspokojona.

Tym samym musiał upaść zarzut naruszenia art. 6 k.c.

Z kolei zarzut naruszenia art. 232 zdanie pierwsze k.p.c. (o który z pewnością chodziło skarżącemu, skoro nie zarzucał on niedopuszczenia z urzędu konkretnych dowodów – art. 232 zdanie drugie k.p.c.) był nieskuteczny, bowiem adresatem tego przepisu jest strona, a nie sąd i sąd nie może naruszyć tego przepisu.

Powód nie zaoferował żadnych dowodów, np. dowodu z opinii biegłego z zakresu szacowania ruchomości, które potwierdziłby wysokość wierzytelności z tytułu umowy pożyczki nr (...) po jej zaspokojeniu w drodze przejęcia przez powoda na własność przedmiotu zastawu rejestrowego w postaci ładowarki kołowej (...). Strona, na której spoczywał ciężar dowodu danych okoliczności, a która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie tych okoliczności musi ponieść ujemne konsekwencje braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów w postaci niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia.

Wprawdzie w apelacji powód domagał się dopuszczenia dowodu z operatu szacunkowego nr (...) sporządzonego na zlecenie tymczasowego nadzorca sądowego M. G. na okoliczność wartości rynkowej przedmiotu zastawu rejestrowego ustanowionego na zabezpieczenie roszczeń powoda wynikających z umowy pożyczki nr (...), ale dowód ten Sąd Apelacyjny pominął jako spóźniony. Z art. 381 k.p.c. wynika, że sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. Powód mógł powołać w postępowaniu przez Sądem I instancji dowód z operatu szacunkowego nr (...) sporządzonego na zlecenie tymczasowego nadzorca sądowego M. G., skoro operat ten został sporządzony ponad rok przed orzekaniem przez Sąd Okręgowy. Nie można też uznać, że potrzeba powołania tego dowodu wynikała dopiero na etapie postępowania apelacyjnego.

Niezależnie od powyższego trzeba wskazać, że operat szacunkowy nr 1/ (...) sporządzony na zlecenie tymczasowego nadzorca sądowego M. G. nie mógł stanowić podstawy ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie. Operat ten został sporządzony na potrzeby innego postępowania i choć przez zaliczenie w poczet materiału dowodowego sprawy dowodów zgromadzonych w innej sprawie nie dochodzi do naruszenia zasady bezpośredniości, o ile strony mają możliwość ustosunkowania się do ich treści i zgłoszenia stosownych wniosków (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2012 roku, I UK 295/11, LEX nr 1170218), to należy podkreślić, że na rozprawie apelacyjnej pozwani podnieśli, iż według opinii biegłego, z której oni korzystali wynika, że wartość przejętego przez powoda na własność przedmiotu zastawu rejestrowego jest zdecydowanie wyższa niż wskazana w tym operacie.

Także pozostałe zgłoszone w apelacji dowody w postaci wniosku powoda z dnia 21 grudnia 2012 roku o wyłączenie z masy upadłości ładowarki kołowej (...), postanowienia Sędziego - komisarza z dnia 28 czerwca 2013 roku o wyłączeniu z masy upadłości ładowarki kołowej (...) były spóźnione. Powód mógł powołać te dowody w postępowaniu przez Sądem I, nie można też uznać, że potrzeba powołania tych dowodów wynikała dopiero na etapie postępowania apelacyjnego. Dowody te, podobnie jak dowód z postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 8 października 2013 roku o oddaleniu zażalenia upadłego na postanowienie Sędziego - komisarza z dnia 28 czerwca 2013 roku o wyłączeniu z masy upadłości ładowarki kołowej (...), jako zgłoszone na okoliczność prawomocnego rozstrzygnięcia o wyłączeniu z masy upadłości ładowarki kołowej (...) i nakazaniu wydania tego przedmiotu powodowi nie były przydatne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. To, że przedmiot zastawu rejestrowego w postaci ładowarki kołowej (...), ustanowionego na zabezpieczenie spłaty pożyczki nr (...) początkowo został włączony do masy upadłości spółki jawnej (...) i pozwani nie chcieli wydać go powodowi nie ma żadnego znaczenia dla oceny, w jakim momencie nastąpiło przejście na własność powoda przedmiotu zastawu rejestrowego, a tym samym doszło do zaspokojenia wierzytelności powoda z tytułu umowy pożyczki nr (...) zabezpieczonej zastawem rejestrowym – do wartości przedmiotu tego zastawu rejestrowego. Zgodnie bowiem z art. 22 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 1996 roku o zastawie rejestrowym

i rejestrze zastawów (Dz. U. z 2009 roku, Nr 67, poz. 569 ze zm.) zaspokojenie zastawnika w drodze przejęcia na własność rzeczy obciążonych zastawem rejestrowym, występujących powszechnie w obrocie towarowym następuje z dniem złożenia przez zastawnika oświadczenia na piśmie o przejęciu tego przedmiotu na własność.

Tym samym Sąd Apelacyjny pominął także te dowody.

Odnosząc się końcowo do zarzutu poczynienia przez Sąd I instancji błędnych ustaleń trzeba zgodzić się ze skarżącym, iż ustalenia Sądu Okręgowego co do tego, że aktualna wartość ładowarki kołowej (...), stanowiącej przedmiot zastawu rejestrowego ustanowionego na zabezpieczenie wierzytelności powoda z tytułu umowy pożyczki nr (...) jest co najmniej równa dochodzonej przez powoda kwocie zostały dokonane z naruszeniem art. 233 § 1 k.p.c. Co do zasady nie można wykluczyć możliwości ustalenia przez sąd wartości danego przedmiotu bez odwołania się do opinii biegłego. W niniejszej sprawie ustalenie aktualnej wartości ładowarki kołowej (...) wymagało jednak wiadomości specjalnych, a znajduje to potwierdzenie chociażby w tym, że wycena tego przedmiotu w operacie szacunkowym nr (...) sporządzonym na zlecenie tymczasowego nadzorcy sądowego M. G. jest inna niż wycena tego przedmiotu wynikająca z opinii biegłego, z której korzystali pozwani, na co wskazali na rozprawie apelacyjnej.

Błędne ustalenia Sądu I instancji nie miały jednak wpływu na treść rozstrzygnięcia, skoro, jak wskazano powyżej, powód nie wykazał wysokości wierzytelności z tytułu umowy pożyczki nr (...) po jej zaspokojeniu w drodze przejęcia przez niego na własność przedmiotu zastawu rejestrowego w postaci ładowarki kołowej (...), ustanowionego na zabezpieczenie spłaty tej pożyczki.

Z tych względów apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu za drugą instancję orzeczono mając na uwadze wynik postępowania odwoławczego oraz treść art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. i art. 109 k.p.c. Powód przegrał sprawę w postępowaniu odwoławczym i dlatego zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. powinien zwrócić pozwanym poniesione przez nich koszty postępowania odwoławczego, na które składa się wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 2.700 złotych, określone w stawce minimalnej wskazanej w § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (j.t. Dz. U. z 2013 roku, poz. 490).